

ILO kalandustöö konventsioon (C188) ja selle ratifitseerimine

Radisson BLU Hotel
1.12.2009

võrdsed võimalused inimväärseks eluks

Üldtaust

- C188 ja samateemaline soovitus R199 võeti vastu **2007. aasta 14. juunil**. Paraku konventsioon ei ole seni ajani jõustunud – jõustumise eeltingimus (see leiab aset 12 kuud pärast päeva, mil 10 ILO liiget, neist 8 rannikuliiget, on konventsiooni ratifitseerinud) on tänaseni täitmata.
- Euroopa Komisjon tegi 2008. aasta mais ettepaneku võtta vastu ELi Nõukogu otsus, millega liikmesriikidel lubatakse C188 ratifitseerida. (Vastavalt Euroopa Kohtu õiguspraktikale välispädevuse kohta, ei saa ELi liikmesriigid oma algatusel ühenduse loata C188 ratifitseerida, kuna **selle sätted sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta mõjutavad ühenduse ainupädevust selles valdkonnas.**) Selle ettepaneku on heaks kiitnud Euroopa Parlament (14.01.2009).

Üldtaust

- ▶ Sellesisulise ELi Nõukogu otsuse eelnõu artikkel 2 kohta (mis tekitas liikmesriikide seas suurt diskussiooni) on Euroopa Komisjon teinud käesoleva aasta novembris selgitava avalduse, et liikmesriikidel ei eksisteeri ei kohustust see konventsioon ratifitseerida ega teha seda veel enne 31. detsembrit 2012 – artiklis 2 öeldut tuleb vaadelda kui **SOOVITUST**, mis edendab C188 ratifitseerimist ELi liikmesriikide seas.
- ▶ Eesti ILO Nõukogu võttis 14. jaanuaril 2009 vastu ühisseisukoha, et otstarbekas oleks käsitleda C188 ratifitseerimise ja R199 kohaldamise küsimusteringi paralleelselt ILO meretöö konventsiooni (MLC) ratifitseerimisega. C188 ja R199 vastuvõtmisest Riigikogu teavitades (aprill 2009) jagas Valitsus seda ILO Nõukogu seisukohta.

Konventsiooni sisu

Kooskõlas ILO aluspõhimõtetega lähtub C188 asjaolust, et kalurid vajavad oma töövaldkonna eripära ning töö- ja elutingimuste tõttu erikaitset.

Konventsioon sätestab **ühemäheksa normide rühma**:

- Põhimõisted ja kohaldamisala (I)
- Üldpõhimõtted (II)
- Miinimumnõuded tööks kalalaeval (III)
- Töötingimused (IV)
- Majutamine ja toitlustamine (V)
- Arstiabi, tervishoid ja sotsiaalkindlustus (VI)
- Vastavus ja täitmise tagamine (VII)
- Muudatused I, II ja III lisas (VIII)

Konventsiooni sisu

Lisa I: mõõtmise samaväärsus (laeva pikkus ja kogupikkus),

Lisa II : kaluri tööleping (sätestatud andmekirje äratoomine ei ole vajalik, kui riigi õigusnormid või kollektiivlepingud reguleerivad seda teisiti)

*Lisa III : majutamine kalalaeval (nõuded kehtivad **uute tekiga kalalaevade** suhtes; **olemasolevate laevade** suhtes siis, kui pädev asutus pärast konsulteerimist nõuded neile laiendab)*

➤ Lõppsätted (IX)

Konventsiooni juurde käiv, ratifitseerimisele mittekuuluv R199 täpsustab ja täiendab mõningaid konventsiooni sätteid (noorte isikute kaitse, arstlik läbivaatus, kutseoskused ja väljaõpe jmt).

Põhimõisted ja kohaldamisala

Kalur - iga isik, kes on tööle võetud või mis tahes ülesannetes rakendatud või teeb kutsetööd mis tahes kalalaeva pardal – va lootsid, mereväelased, teised alalises riigiteenistuses olevad isikud, kalalaeva pardal töid tegevad kaldapersonali liikmed ning kalandusvaatlejad

Kalalaeva omanik (reeder) - kalalaeva tegelik omanik või mis tahes muu organisatsioon või isik, kes on omanikult saanud kohustuse korraldada laeva tööd ning kes on nõustunud üle võtma kalalaeva omanike suhtes kehtivad kohustused ja konventsioonijärgse vastutuse, olenemata sellest, kas ka mõni teine organisatsioon või isik täidab kalalaeva omaniku nimel teatud kohustusi või ülesandeid

Kutseline kalapüük – kõik kalapüügitoimingud (sh jõgedel, järvedel, kanalitel), va kalapüük elatise hankimiseks ja harrastuspüük

Kalalaev – mis tahes tüüpi, omandivormist olenemata laev või paat, mida kasutatakse või kavatakse kasutada kutseliseks kalapüügiks

Põhimõisted ja kohaldamisala

Kaluri tööleping - tööleping, kokkulepe või muu samalaadne korraldus või mis tahes muu leping, mis reguleerib kaluri elu- ja töötingimusi laeva pardal

Kipper – kalur, kes juhib kalalaeva

Pädev asutus – minister, ministeerium või muu asutus, millel on õigus välja anda ja jõustada määrusi, korraldusi või muid seaduse jõudu omavaid suuniseid kõnesolevate sätete suhtes

Põhimõisted ja kohaldamisala

Kohaldamisala

- Konventsiooni tagatud kaitset üksnes 24 meetri pikkustel ja pikematel kalalaevadel töötavate kalurite suhtes **võib** liige pärast konsulteerimist sotsiaalpartneritega laiendada ka väiksematel laevadel töötavate kalurite suhtes.
- Kui konventsioonis ei ole sätestatud teisiti, **kohaldatakse seda kõigi kutselise kalapüügiga tegelevate kalurite ja kalalaevade suhtes.**
- Kui konventsiooni kohaldamine tekitab olulisi eriprobleeme seoses kalurite töötingimuste või kalalaevade tegevusega, võib liige pärast konsulteerimist teha konventsiooni nõuete või üksnes teatud sätete täitmise suhtes **erandi jõgedel, järvedel või kanalitel kalapüügiga tegelevatele kalalaevadele, samuti teatud liiki kaluritele või kalalaevadele.**

Põhimõisted ja kohaldamisala

- Kui liige ei ole oluliste eriprobleemide tõttu seoses ebapiisavalt arenenud infrastruktuuri või institutsioonidega võimeline koheselt rakendama kõiki konventsiooni sätteid, võib liige vastavalt konsulteerimise käigus koostatud kavale järk-järgult rakendada teatud sätteid, eeldusel et tegemist on **24-meetriste või pikemate kalalaevadega või kalalaevadega, mis jäävad merele kauemaks kui 7 päeva või mis sõidavad tavaliselt enam kui 200 meremiili kaugusel lipuriigi rannikust (või sõidavad väljaspool lipuriigi mandrilava välisserva, olenevalt sellest, kumb kaugus rannikust on suurem) või mis peavad läbima käesolevas konventsioonis sätestatud (artikkel 43) laevakontrolli.**

Sellisteks järk-järgulist kohaldamist võimaldavateks säteteks (artikkel 4) on näiteks töötamine kehtiva arstitõendiga, kalalaeva munsterolli omamine, kaluri kirjaliku töölepingu olemasolu, kalapüügiga seotud riskide hindamine jt – vt allpool.

Üldpõhimõtted

- Liige rakendab ja jõustab õigusnormid ja muud meetmed konventsioonist tulenevate kohustuste täitmiseks. Muudeks meetmeteks võivad olla kollektiivlepingud, kohtuotsused, vahekohtu otsused või muud riigi õigusele ja tavadele vastavad vahendid.
- Iga liige nimetab pädeva asutuse ning loob vastavalt vajadusele koordineerimismehhanismid erinevate kalandussektori asutuste vahel ning määratleb nende ülesanded ja kohustused.
- **Kalalaeva omaniku** kohustus on tagada, et kipril oleksid vajalikud vahendid ja võimalused konventsioonis sätestatud kohustuste täitmiseks. Omanik ei tohi takistada kipril teha mis tahes otsust, mis kipri hinnangul on vajalik laeva ohutuse, selle ohutu juhtimise ja käitamise või pardal viibivate kalurite ohutuse tagamiseks.

Üldpõhimõtted

- **Kipper** vastutab pardal viibivate kalurite ohutuse ja ohutu juhtimise eest (sh järelevalve kalurite ohutus- ja tervisetingimuste üle, ohutus- ja tervisenõudeid järgiv juhtimisstiil, tööohutuse ja tervishoiu koolituse võimaldamine pardal, meresõiduohutuse reeglite ja heade meresõidutavade järgimine).
- **Kalurid** peavad täitma kipri seaduslikke korraldusi ning ohutuse ja tervisekaitse reegleid.

Miinimumnõuded tööks kalalaeval

- Vanuse alammäär kalalaeva pardal töötamiseks on **16 aastat**, kusjuures pädev asutus võib anda loa **kasutada vanuse alammäära 15 aastat isikute** puhul, kes ei ole enam riigi seaduste järgi koolikohuslased ning kes saavad kalanduse alal kutseõpet..
- Pädev asutus **võib lubada 15-aastastel isikutel** teha koolivaheaegadel kergem tööd, määrates pärast konsulteerimist kindlaks lubatud tööde liigid, kehtestama sellise töö tegemise tingimused ning nõutavad puhkeperioodid.
- Kui kalalaeva pardal tehakse isikule ülesandeks võtta ette tegevusi, mis oma laadi või asjaolude tõttu võivad ohtu seada inimese tervise, ohutuse või moraali, siis vastav isik peab olema **vähemalt 18 aastat vana**. Sellised tegevused peavad olema määratletud riigi õigusnormidega või pädeva asutuse poolt pärast konsulteerimist asjaomaste sotsiaalpartneritega. Kuid nimetatud tegevuste sooritamiseks võivad riigi õigusnormid või pädev asutus **anda loa ka 16-aastastele** tingimusel, et nende tervis, ohutus ja moraal on täielikult kaitstud ning nad on saanud asjakohaseid juhiseid või kutseõpet, teinud läbi esmase merelemineku eelse koolituse.

Miimumnõuded tööks kalalaeval

- **Alla 18-aastaste kalurite rakendamine öötööl on keelatud.** Ehkki mõiste “öö” sisu määratletakse vastavalt riigi õigusele ja tavale, peab see hõlmama vähemalt 9-tunnist perioodi, mis ei tohi alata pärast südaööd ega lõppeda enne kella 5 hommikul.
- Pädev asutus võib lubada erandi öötöö piirangu rakendamisel juhul, kui see takistaks kaluri tõhusat väljaõpet vastavalt kehtestatud koolitus- ja ajakavadele või kui töökohustuse eriline laad või tunnustatud koolituskava nõuab, et töökohustuse täitmine peab toimuma just öösel.

Miinimumnõuded tööks kalalaeval

Arstlik läbivaatus

- **Kalur ei tohi töötada kalalaeval pardal ilma kehtiva arstitõendita (sätte järk-järgulise kohaldamise võimalus).**
- Pädev asutus võib pärast konsulteerimist lubada selle nõude kohaldamisel erandeid, arvestades kalurite ohutust ja tervist, laeva suurust, arstiabi kättesaadavust jmt. Ent seesuguseid erandeid ei kohaldata kalurite suhtes, kes töötavad 24 m pikkusel või pikemal kalalaeval või laeval, mis tavaliselt jääb merele kauemaks kui kolmeks päevaks. Tungival vajadusel võib pädev asutus lubada kaluril töötada arstitõendita sellisel laeval kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, kuni tekib võimalus tõendi hankimiseks, tingimusel, et kaluri valduses on hiljutise kuupäevaga kehtivuse kaotanud arstitõend (sätte järk-järgulise kohaldamise võimalus).

Miimumnõuded tööks kalalaeval

- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, millega sätestatakse arstlike läbivaatuste laad, arstitõendite vorm ja sisu, arstitõendite väljastamisnõuded väljaõppega arsti poolt, läbivaatuste sagedus ja arstitõendite kehtivusaeg, õigus täiendavale läbivaatusele teise arsti poolt, kui on keeldutud arstitõendi andmises, muud asjakohased nõuded.
- Arstitõendi **kehtivusaeg ei tohi ületada kahte aastat**, va juhul, kui kalur on alla 18 aasta vana, mille puhul kehtivusaeg ei tohi ületada ühte aastat.
- Kui tõendi kehtivusaeg lõpeb reisi jooksul, jääb tõend kehtivaks kuni selle reisi lõpuni.

Töötingimused

Laevapere ja puhkeaeg

- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis nõuavad selle riigi lipu all sõitvate kalalaevade omanikelt, et nende laevade laevapere oleks piisav ja ohutu laeva juhtimiseks ja käitamiseks ning töotaks pädeva kipri juhtimisel ning et kaluritele antakse regulaarselt ohutuse ja tervise tagamiseks piisava pikkusega puhkeaega.
- Lisaks sellele peab pädev asutus kehtestama 24 meetri pikkuste ja pikemate laevade puhul laeva ohutuks juhtimiseks vajaliku laevapere minimaalse lubatud koosseisu, määratledes nõutavate kalurite arvu ja erialase ettevalmistuse.
- Pädev asutus peab **kauemaks kui kolmeks päevaks merele jäävate kalalaevade puhul** (olenemata laeva pikkusest) kehtestama pärast konsulteerimist minimaalse puhkeaja kestuse, mis ei tohi olla lühem kui

Töötingimused

- (i) kümme tundi ööpäevas ja
- (ii) 77 tundi iga seitsme päeva pikkuse perioodi jooksul.

Pädev asutus võib teatud kindlatel põhjustel lubada ajutisi erandeid nende piirnormide kohaldamisel, nõudes samas, et kaluritele antakse kompensatsiooniks puhkeaega esimesel võimalusel.

- Pädev asutus võib konsulteerimisjärgselt kehtestada puhkeajale ka teistsugused nõuded, kuid need peavad olema sisult samaväärsed ega tohi ohustada kalurite ohutust ja tervist. **Laeva kipril on õigus nõuda kalurilt töötamist mis tahes aja vältel, kui see on otseselt vajalik pardal olevate isikute või saagi ohutuse tagamiseks või merehädas olijate abistamiseks.** Hiljem peab kipper tagama, et puhkeajal töötanud kaluritele võimaldatakse piisav puhkeaeg.

Töötingimused

Munsteroll

- Igal kalalaeval peab olema munsteroll, mille koopia esitatakse kaldal volitatud isikutele enne laeva lahkumist või edastatakse kaldale vahetult pärast laeva lahkumist. Pädev asutus määrab, kellele, millal ja mis otstarbel selline teave esitatakse (sätte järk-järgulise kohaldamise võimalus).

Kaluri tööleping

Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis

- (a) nõuavad, et vastava riigi lipu all sõitvatel laevadel töötavad kalurid oleksid kaitstud kaluri töölepinguga, mis on neile arusaadav ning kooskõlas konventsiooni sätetega
  - (b) määratlevad kohustuslikud andmed, mis peavad kaluri töölepingus sisalduma (vastavalt lisale II)
- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis käsitlevad
  - (a) korraldusi, millega tagatakse, et kaluril oleks enne kaluri töölepingu sõlmimist võimalus sellega tutvuda ja nõu küsida

Töötingimused

- (b) vajadusel sellise lepingu alusel tehtud kaluri töö kohta käivate dokumentide säilitamist.
- (c) vahendeid kaluri töölepinguga seotud vaidluste lahendamiseks

Töötingimused

- Kaluri tööleping, mille üks eksemplar peab jääma kalurile, peab olema laeva pardal ning see peab olema kalurile ja (kooskõlas riigi õiguse ja tavaga) soovi korral ka teistele asjasthuvitatud osapooltele kättesaadav.
- Kalalaeva omanik on kohustatud tagama, et igal kaluril oleks kirjalik kaluri tööleping, millele on alla kirjutanud nii kalur kui ka kalalaeva omanik või tema volitatud esindaja. Kui omanik kalureid tööle ei võta, siis peab tal olema tõend lepingulise vmt kokkuleppe kohta) (sätte järk-järgulise kohaldamise võimalus).
- **Ülaloodud töölepinguga seotud sätteid (samuti konventsiooni lisa II) ei kohaldata kalalaeva omaniku suhtes, kes käitab seda laeva üksinda.**

Töötingimused

Repatrieerimine (kojusaatmine)

- Liikmed tagavad, et nende lipu all sõitva ja teise riigi sadamasse siseneva kalalaeva kaluritel on õigus repatrieerimisele juhul, kui kaluri töölepingu tähtaeg lõpeb või see on kaluri või kalalaeva omaniku poolt põhjendatult lõpetatud või kui kalur ei saa täita töölepingust tulenevaid kohustusi või ei saa temalt niisugustes tingimustes nende täitmist eeldada. **Seda liiki repatrieerimise kulud kannab kalalaeva omanik**, va juhul, kui riigi õigusnormidele ja muudele asjakohastele meetmetele vastavalt on kindlaks tehtud, et kalur on suurel määral jätnud täitmata oma töölepingust tulenevad kohustused. Liikmed kirjutavad ette täpsed asjaolud, mis annavad õiguse repatrieerimisele, maksimaalse teenistusaja pardal, pärast mida on kaluril õigus repatrieerimisele ning sihtkohad, kuhu kalureid võib repatrieerida.
- Kui kalalaeva omanik ei korralda nimetatud repatrieerimist, **korraldab repatrieerimise liige, mille lipu all laev sõidab**, ning mis saab õiguse nõuda kulud sisse kalalaeva omanikult.

Töötingimused

Kalurite tööle värbamine ja paigutamine

- Kalurite tööle värbamise ja paigutamise avalikku teenust pakkuv liige peab tagama, et see teenus oleks osa avalikust tööturuteenusest või oleks sellega kooskõlas. Selline teenistus peab vastama standarditud litsentside, tõendite või muu regulatsiooni vormi süsteemile, mis kehtestatakse, hoitakse käigus või muudetakse ainult pärast konsulteerimist.
- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis
  - (a) keelavad kõnesolevatel teenistustel kasutada vahendeid ja muid mehhanisme, mille eesmärk on takistada või tõrjuda kalurite töölerakendamist;
  - (b) nõuavad, et **kalur ei peaks tasuma** mis tahes kujul ja viisil otseselt ega kaudselt mingeid lõivusid ega tasusid tööle värbamise või paigutamise eest;
  - (c) määravad tingimused, mille korral võidak스 peatada või tühistada eraõigusliku värbamis- või paigutamisteenistuse litsents vmt, kui on toimunud vastavate õigusnormide rikkumine ning määravad tingimused, mille kohaselt sellised teenistused võivad tegutseda.

Töötingimused

Eratööhõivebürood

- **Eratööhõivebüroode konventsiooni (C181) ratifitseerinud liige** võib anda teatud käesolevast konventsioonist tulenevad ülesanded eratööhõivebüroodele konventsioonis mainitud teenuste osutamiseks. Selliste eratööhõivebüroode ja kalalaeva omanike, kes selle konventsiooni tähenduses on kasutajaettevõtted, asjakohased kohustused määratakse ja jaotatakse vastavalt C181-le. **Olenemata ülalöeldust, vastutab kalalaeva omanik juhul, kui eratööhõivebüroo ei täida oma kohustusi kaluri ees, kelle suhtes kalalaeva omanik on kasutajaettevõtte C181 tähenduses.**
- Liikmel **puudub kohustus** lubada eratööhõivebüroodel kalandussektoris tegutseda.

Majutamine ja toitlustamine

Kalurite tasustamine

- Iga liige võtab pärast konsulteerimist vastu õigusnormid või muud meetmed, mis sätestavad, et palka saavatele kaluritele peab olema tagatud **igakuine või muu regulaarne tasustamine**. Iga liige nõuab, et kalalaevadel töötavatele kaluritele **antakse võimalus** tasuta üle kanda neile laekunud maksed (kaasa arvatud avansid) osaliselt või tervikuna perekondadele.
- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud selle riigi lipu all sõitvatele kalalaevadele laienevad meetmed seoses pardal pakutava majutuse, toidu ja joogiveega.
- Liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis nõuavad, et selle riigi lipu all sõitvate kalalaevade pardal pakutav majutuskoht oleks piisava suuruse ja kvaliteediga ning sobivalt varustatud. Iseäranis peavad need meetmed puudutama vastavalt vajadusele järgmist:

Majutamine ja toitlustamine

- (a) kalalaevade ehitus- või ümberehituskavade heakskiitmine seoses majutusega;
- (b) majutus- ja kambüüsiruumide hooldamine, et oleks tagatud hügieen, ohutus, tervislikud ja mugavad üldtingimused;
- (c) ventilatsioon, küte, jahutus ja valgustus;
- (d) ülemäärase müra ja vibratsiooni leevendamine;
- (e) magamisruumide, messi ja teiste majutusruumide paiknemine, suurus, ehitusmaterjalid, sisustus ja varustus;
- (f) sanitaarrajatised, kaasa arvatud tualetid ja pesemiskohad, ning piisav külma ja kuuma vee varu;
- (g) käesoleva konventsiooni nõuetele mittevastava majutuse kohta esitatud kaebustele vastamise kord.

Majutamine ja toitlustamine

- Liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis nõuavad, et :
  - (a) pardal olev ja serveeritav toit oleks piisava toiteväärtuse ja kvaliteediga ning seda oleks piisavas koguses;
  - (b) joogivesi oleks piisava kvaliteediga ja piisavas koguses;
  - (c) kalalaeva omanik peab toitu ja vett pakkuma kaluritele tasuta. Samas, kooskõlas riigi õigusnormidega, **võib ta need kulud tegevuskuludena tagasi küsida, kui selline võimalus on sätestatud kollektiivlepingu tasusüsteemiga või kaluri töölepinguga.**

Liikme poolt vastu võetud majutamisalased õigusnormid või muud meetmed peavad täies ulatuses jõustama III lisa sätteid. Kui tal ei ole võimalik III lisa sätteid rakendada, võib ta pärast konsulteerimist võtta oma õigusnormides või muudes meetmetes vastu sätteid, mis on sisult samaväärsed III lisa sätetega (**va eelpooltoodud nõuded toidu, joogivee ning nende tasuta pakkumise kohta**).

Arstiabi, töötervishoid ja sotsiaalkindlustus

Arstiabi

Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis nõuavad, et

- (a) pardal oleks laeva teenindamiseks piisav meditsiinivarustus ja –vahendid;
  - (b) pardal oleks vähemalt üks kalur, kes omab esmaabi ja muude arstiabi vormide alast pädevust või väljaõpet ning kellel on olemasoleva meditsiinivarustuse ja –vahendite kasutamiseks vajalikud teadmised;
  - (c) meditsiinivarustuse ja –vahendite juures oleksid juhised või muu teave eelpool nimetatud kaluri(te) jaoks arusaadavas keeles ja vormis;
  - (d) kalalaevadel oleks raadio- või satelliitside kaldal viibivate isikute või teenistustega, kes suudavad anda meditsiinilist nõu;
  - (e) kaluritel oleks raske vigastuse või haiguse korral õigus saada ravi kaldal ning õigus ravi saamiseks õigeaegselt kaldale pääseda.
- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed, mis nõuavad, et **24 meetri ja pikemate kalalaevade** puhul võtab liige vastu õigusnormid või muud meetmed, mis nõuavad et

Arstiabi, tőotervishoid ja sotsiaalkindlustus

- (a) pädev asutus kirjutaks ette, milline meditsiinivarustus ja -vahendid peavad pardal olema;
- (b) pardal olevat meditsiinivarustust ja -vahendeid hooldatakse ja kontrollitakse nõuetekohaselt;
- (c) laevadel oleks pädeva asutuse poolt heaks kiidetud meditsiinilise abi osutamise juhend või sellealase rahvusvahelise juhendi uusim redaktsioon;
- (d) laevadel oleks võimalik kasutada arstliku nõu andmist läbi raadio- või satelliitside ning laevade pardal oleks nimekiri raadio- või satelliitjaamadest, mille vahendusel on võimalik saada arstlikku nõu;
- (e) pardal või välisriigi sadamas viibimise ajal **osutatakse arstiabi kaluritele tasuta** sellisel määral, mis on kooskõlas liikme õiguse ja tavaga.

Arstiabi, tervishoid ja sotsiaalkindlustus

Tööohutus, tervishoid, tööõnnetuste vältimine

- Iga liige võtab vastu õigusnormid või muud meetmed järgmistes küsimustes:
  - (a) tööõnnetuste, kutsehaiguste ja tööga seotud ohtude ärahoidmine kalalaeva pardal (sh riskihindamine ja -ohjamine, koolitamine ja juhendamine);
  - (b) kalurite koolitamine nende poolt kasutatava püügivarustuse käsitlemiseks ning teadmiste andmiseks kavandatavate püügioperatsioonide kohta;
  - (c) kalalaevade omanike, kalurite ja teiste asjaomaste isikute kohustused;
  - (d) riigi lipu all sõitvate kalalaevade pardal toimunud tööõnnetustest teatamine ja nende uurimine;
  - (e) tööohutuse ja -tervishoiu ühiskomisjonide või muude sobivate organite moodustamine.

Arstiabi, töötervishoid ja sotsiaalkindlustus

Järgnevaid nõudeid (pädev asutus ja omanik) **kohaldatakse 24 meetri pikkuste ja pikemate kalalaevade suhtes**, mis jäävad tavapäraselt merele kauemaks kui kolm päeva, ent konsulteerimise järel ka teistele laevadele, arvestades kalurite arvu, tegevuspiirkonda ja reisi kestust.

➤ Pädev asutus peab

- (a) pärast konsulteerimist nõudma, et kalalaeva omanik kehtestaks kooskõlas riigi õigusnormide, kollektiivlepingute ja tavaga korra tööõnnetuste, vigastuste ja kutsehaiguste vältimiseks;
- (b) nõudma, et kalalaevade omanikele, kipritele ja muudele asjaomastele isikutele antakse piisavat ja asjakohast juhendamist, koolitusmaterjale või muud sobivat teavet selle kohta, kuidas ohutuse ja tervise suhtes esinevaid riske hinnata ja ohjata;

Arstiabi, töötervishoid ja sotsiaalkindlustus

➤ **Kalalaevade omanikud** peavad

(a) tagama pardal viibivate kalurite varustamise sobiva kaitserõivastuse ja IKV-ga;

(b) tagama, et iga pardal viibiv kalur on läbinud pädeva asutuse poolt heaks kiidetud esmase ohutuskoolituse; pädev asutus võib kirjalikult lubada siin erandite tegemist kalurite puhul, kes on tõendanud, et neil on samaväärsed teadmised ja kogemused;

(c) tagama, et kalurid on enne seadmete kasutamist ja käitamistoimingutes osalemist piisavalt tuttavad seadmete ja nende käitamismeetoditega, sh vajalike ohutusmeetmetega.

➤ Kalapüügiga seotud riske hinnatakse kalurite või nende esindajate osalusel (sätte järk-järgulise kohaldamise võimalus)

Arstiabi, tervishoid ja sotsiaalkindlustus

Sotsiaalkindlustus

- Iga liige peab tagama, et **alaliselt tema territooriumil elavatel kaluritel ning riigi seadustega ette nähtud määral nende ülalpeetavatel** oleks õigus sotsiaalkindlustuskaitsele vähemalt sama soodsatel tingimustel, mis kehtivad teiste töötajate (sh FIE-d), kes alaliselt elavad tema territooriumil.
- Iga liige kohustub astuma vastavaid samme, et saavutada järk-järgult kõikehõlmav sotsiaalkindlustuskaitse kõigile tema territooriumil elavatele kaluritele.
- Liikmed teevad koostööd kahe- või mitmepoolsete lepingute või muude kokkulepete vormis vastavalt riigi õigusnormidele ja tavadele, et

Arstiabi, tervishoid ja sotsiaalkindlustus

- (a) saavutada järk-järgult kalurite kõikehõlmav sotsiaalkindlustuskaitse, lähtudes kodakondsusest sõltumatu võrdse kohtlemise põhimõttest;
- (b) tagada omandatud või omandamisel olevate sotsiaalkindlustusõiguste säilimine kõigile kaluritele, sõltumata elukohast.

Kaitse tööga seotud haiguse, vigastuse või surma korral

- Iga liige rakendab meetmeid, tagamaks kooskõlas riigi õigusnormide või tavaga kaluritele kaitse tööga seotud haiguste, vigastuste või surma korral.

Arvestades kalapüügisektori eripärasid, võib selle kaitse tagada järgmiste vahenditega:

- (a) kalalaeva omaniku vastutuse süsteemiga või
- (b) kohustusliku kindlustuse, töötajate hüvitis- või muude skeemidega

Arstiabi, töötervishoid ja sotsiaalkindlustus

Tööõnnetusest või kutsehaigusest tingitud vigastuse korral peab kalur saama

- (a) vajalikku arstiabi;
  - (b) vastavat hüvitist kooskõlas riigi õigusnormidega;
- Kui kaluritele laienevad riiklikud sätted puuduvad, peab liige vastu võtma õigusnormid või muud meetmed, tagamaks, et kalalaevade omanikud vastutavad vastava riigi lipu all sõitvate laevade kalurite tervisekaitse ja arstiabi andmise eest siis, kui nad merel või välisriigi sadamas viibival laeval töötavad või on rakendatud. See peab tagama, et **kalalaevade omanikud vastutavad arstiabi (sh sellega seonduva rahalise abi ja toetuse kulude tasumine) eest välisriigis ravi saamise ajal kuni kaluri repatrieerimiseni**. Riigi õigusnormid võivad lubada kalalaeva omaniku vastutusest vabastamist, kui vigastus tekkis muul viisil, kui laeva teenistuses olles, haigust või põdurust varjati tööle võtmise ajal või vigastus või haigus oli tingitud kaluri tahtlikust üleastumisest.

Vastavus ja täitmise tagamine

- Iga liige rakendab oma jurisdiktsiooni ja kontrolli oma lipu all sõitvate laevade üle, luues selleks käesoleva konventsiooni nõuete täitmise tagamise süsteemi, mis hõlmab, kui see on asjakohane, inspekteerimisi, aruandlust, seiret, kaebuste käsitlemise korda, vastavaid karistusi ja parandusmeetmeid kooskõlas riigi õigusnormidega.
- 24 meetri pikkustel või pikematel kalalaevadel või neil, mis sõidavad tavaliselt rohkem kui 200 meremiili kaugusel lipuriigi rannikust või sõidavad väljaspool selle mandrilava välisserva ja mis jäävad merele kauemaks kui kolm päeva (olenevalt sellest, kumb kaugus rannikust on suurem), oleks kaasas pädeva asutuse välja antud dokument, mis kinnitab, et pädev asutus või selle esindaja on kontrollinud laeva vastavust käesoleva konventsiooni elu- ja töötingimusi puudutavatele sätetele. Sellise dokumendi kehtivusaeg võib kokku langeda riikliku või rahvusvahelise kalalaeva ohutustunnistuse kehtivusajaga, kuid ei tohi ühelgi juhul **ületada viit aastat**.
- Pädev asutus määrab ametisse piisaval arvul pädevaid inspektoreid eelnevast punktist tulenevate kohustuste täitmiseks.

Vastavus ja täitmise tagamine

- Pardal valitsevate elu- ja töötingimuste inspekteerimissüsteemi loomisel võib liige vajadusel anda volitused inspekteerimise läbiviimiseks ja dokumentide väljastamiseks avalikele institutsioonidele või teistele organisatsioonidele, mida ta peab pädevaks ja sõltumatuks. **Kõigil juhtudel jääb liige täielikult vastutavaks selle riigi lipu all sõitvate kalalaevade kalurite elu- ja töötingimuste inspekteerimiste ja nendega seotud dokumentide väljastamise eest.**
- Kui liige saab kaebuse või omandab tõendeid, mille kohaselt tema riigi lipu all sõitev kalalaev ei vasta konventsiooni nõuetele, võtab liige samme asja uurimiseks ning puuduste kõrvaldamiseks.
- Kui liige, kelle sadamat külastab mõni kalalaev oma tavapärase tegevuse käigus või tegevusega seotud põhjustel, saab kaebuse või omandab tõendeid, mille kohaselt see laev ei vasta käesoleva konventsiooni nõuetele, võib see liige koostada laeva **lipuriigi valitsusele** raporti, mille koopia saadetakse ILO peadirektorile, ning võib rakendada meetmeid pardal valitsevate selgelt ohtlike või tervist ohustavate tingimuste kõrvaldamiseks. Meetmete rakendamisel teatab liige sellest kohe lipuriigi lähimale esindajale, kutsudes võimalusel selle kohale. Liige ei tohi laeva põhjendamatult kinni pidada ega hoida.

Vastavus ja täitmise tagamine

- Kõnesoleva kaebuse võib esitada kalur, kutseorganisatsioon ja –liit, ametiühing või iga laeva ohutusest huvitatud isik.
- Ülalnimetatud põhimõtteid ei kohaldata kaebuste suhtes, mida liige peab selgelt alusetuks.
- Iga liige kohaldab käesolevat konventsiooni selliselt, et seda **mitteratifitseerinud riigi lipu all** sõitvaid kalalaevu ei koheldaks soodsamatel tingimustel kui kalalaevu, mis sõidavad konventsiooni ratifitseerinud liikme lipu all.

I, II ja III lisa muutmine

- Kui käesoleva konventsiooni vastavad sätted seda lubavad, võib Rahvusvaheline Töökonverents lisasid muuta. Rahvusvahelise Tööstööbüroo haldusnõukogu võib esitada konverentsi päevakorda parandusettepanekute punkti, mis on koostatud kolmepoolisel ekspertkohtumisel. Ettepanek võetakse vastu, kui selle poolt hääletab **vähemalt 2/3 konverentsil kohal viibivatest delegaatidest ning vähemalt pooled käesoleva konventsiooni ratifitseerinud liikmed.**

Sel viisil vastu võetud muudatused jõustuvad konventsiooni ratifitseerinud liikmete jaoks kuus kuud pärast vastuvõtmise kuupäeva, ja juhul, kui liige on Rahvusvahelise Tööstööbüroo peadirektorile kirjalikult teatanud, et see antud liikme suhtes ei jõustu või jõustub mõnel hilisemal kuupäeval, mille kohta esitatakse hiljem kirjalik teatis.

Lõppsätted

- ▶ Käesolev konventsioon muudab ja täiendab 1959.a. (kalurite) vanuse alammäära konventsiooni (C112), 1959.a. (kalurite) arstliku läbivaatuse konventsiooni (C113), 1959.a. kalurite töölepingu konventsiooni (C114) ja 1966.a. laevapereliikmete (kalurite) majutamise konventsiooni (C126).
- ▶ Tuuakse ära ratifitseerimisega seonduvad tehnilised tüüpartiklid, mida siinkohal ei vaadelda.

Ratifitseerimisväljavaated

- ▶ Praegusel hetkel ei osutu ratifitseerimine arusaadavalt võimalikuks, kuna meie sellealane õigustik ei ole täies vastavuses käesoleva konventsiooni sätetega.
- ▶ Seoses MLC ratifitseerimise ettevalmistamisega ja selleks vajalike muudatuste sisseviimisega meie õigustikku (eeskätt mereteenistuse seadus), kõrvaldub **osaliselt** ka mittevastavus. Samas on käesolev konventsioon mitmel juhul MLC-st paindlikum (näiteks vanuse alammäära osas, lubades teatud juhtudel kalalaeval töötada ka 15-aastasi).
- ▶ Ilmselt nõuavad nii mereteenistuse seadus kui ka meresõiduohutuse seadus mõningaid muudatusi, mis näeksid ette eriregulatsiooni kalurite ja kalalaevade suhtes.

Ratifikatsiooniväljavaated

- ▶ Tuleks hinnata, kas TTOS (sh määrus tööõnnetuste ja kutsehaigestumiste registreerimise, teatamise ja uurimise korra kohta) ja 2001.a. määruse “Kalalaevadele esitatavad töötervishoiu ja tööohutusnõuded”, 2002.a. määruse “Meditšiiniabi korraldamise nõuded laeval ja Eestis registreeritud laeval nõutava meditsiinivarustuse nimekiri” ja 2004.a. määruse “Nõuded laevapere liikme laeval majutamise tingimustele” sätteid hõlmavad käesoleva konventsiooniga esitatud nõuded. Kas konventsiooni osa “Vastavus ja täitmise tagamine” ning lisad II ja III (vastavalt kaluri tööleping ja majutamine kalalaeval) on meie õigustikuga täielikult hõlmatud. Lisa III kohaldamisel tuleks võtta arvesse laialdaste kõrvalekallete võimalust nende laevade puhul, mis tavapäraselt jäävad merele vähemaks kui üheks ööpäevaks ja kus kalurid ei ela sadamas laeva pardal. Lisaks sellele võib pädev asutus pärast konsulteerimist lubada veelgi kõrvalekaldeid lisa III sätetest, et diskrimineerimata arvestada erinevaid ja eristuvaid usulisi või ühiskondlikke tavasid järgivate kalurite huve tingimusel, et kõrvalekalded ei muuda üldisi tingimusi halvemaks.

Ratifitseerimisväljavaated

- ▶ Kuivõrd ohustab lähituleviku ratifitseerimisvõimalusi (lõigu “Sotsiaalkindlustus” kontekstis) see, et Eesti nähtavasti ei suuda tagada täielikke konventsioonijärgseid õigusi sotsiaalkindlustusele (konventsiooni artikkel 34, mis võtab aluseks kaluri residentsuse) neile kaluritele ja nende ülalpeetavatele, kes ei tööta ELi liikmesriikides või EFTA-riikides või riikides, kellega on sõlmitud vastavasisulised sotsiaalkindlustusalased kokkulepped, mis hõlmavad üksnes rahvapensioni? Mida annab siin teha?
- ▶ Tuleks hinnata R199 sätete meie õigusse ülevõtmise otstarbekust ja vajalikkust.

Täna tähelepanu eest!